

KUTSESTANDARD

Kahjulike organismide tõrjuja, tase 4

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse koolituskavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Kahjulike organismide tõrjuja, tase 4	4

Võimalikud spetsialiseerumised ja nimetused kutsetunnistusel	
Spetsialiseerumine	Nimetus kutsetunnistusel
Olmekahjurite tõrjumine	Kahjulike organismide tõrjuja, tase 4 Olmekahjurite tõrjumine
Ehitiste konserveerimine	Kahjulike organismide tõrjuja, tase 4 Ehitiste konserveerimine
Desinfitseerimine	Kahjulike organismide tõrjuja, tase 4 Desinfitseerimine

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus
<p>Kahjulike organismide tõrjuja töö on kahjulike ja soovimatute organismide elutegevuse ohjamine ohutuma elukeskkonna tagamiseks ning elanikkonna teavitamine kahjuritega seotud ohtudest. Kahjulike organismide tõrjuja töö on biotsiidide ja/või füüsikaliste ning mehhaaniliste meetodite abil kahjulike organismide tuvastamine, hävitamine, tõrje, kahjustava toime ennetamine või muul viisil nende vastu võitlemine. Selle taseme kahjulike organismide tõrjuja tuleb toime lihtsamate tööülesannete täitmisega 5. taseme spetsialisti juhendamisel.</p> <p>Kahjulike organismide tõrjuja tööga võib kaasneda allergia tulenevalt kasutatavatest kemikaalidest, sh biotsiididest, mikroorganismidest, saastunud õhust, kõrge temperatuurist või liigniiskusest töökeskkonnas. Kahjulike organismide tõrjuja tööaeg nõuab paindlikkust, töö võib toimuda öhtu-, öö- ja hommikutundidel, puhkepäevadel ja riiklikel pühadel. Töö võib toimuda kõrgustes.</p> <p>Kahjulike organismide tõrjuja töövahenditeks on biotsiidid ja muud kemikaalid, füüsikalised ja mehhaanilised tõrjevahendid, seadmed, redelid, tellingud, isikukaitsevahendid jms.</p> <p>Antud kutsele lähedasteks kutseteks on puhastusteeninduse kutsed, kus põhirõhk on pindade puhastamisel.</p>
A.2 Tööosad
<p>A.2.1 Tööks ettevalmistamine</p> <p>A.2.2 Pindade puhastamine või puhastamise organiseerimine</p> <p>A.2.3 Kemikaali, sh biotsiidi käitlemine</p> <p>A.2.4 Kahjulike organismide tõrjeprotsessi läbiviimine</p> <p>A.2.5 Kemikaalide/biotsiidide transportimine, ladustamine ja jäätmekäitlus</p>
Spetsialiseerumisega seotud tööosad
<p>Olmekahjurite tõrjumine</p> <p>A.2.6 Olmekahjurite tõrjumine</p> <p>Ehitiste konserveerimine</p> <p>A.2.7 Ehitiste konserveerimine</p> <p>Desinfitseerimine</p>

A.2.9 Desinfitseerimine
A.3 Kutsealane ettevalmistus
4. taseme kahjulike organismide tõrjuja on soovitatavalt kesk- või kutsekeskharidusega, läbinud kutsealase täienduskoolituse ja/või omab kutsealast töökogemust.
A.4 Enamlevinud ametinimetused
Kahjuritõrjuja, ehitiste konserveerija, desinfektor.
A.5 Regulaatsioonid kutsealal tegutsemiseks
Biotsiidiseadus; Sotsiaalministri määrus nr 66 „Täpsustatud nõuded kahjuritõrje läbiviimisele, plaanile ja aruandele“; määrus (EL) nr 528/2012 (biotsiidimäärus); määrus (EL) nr 1272/2008 (CLP määrus); Kemikaaliseadus.
A.6 Tulevikuoskused
Kasvav tähtsus on tehnoloogilistel lahendustel (nt QR-koodid, digitaalsed tööaktid ja aruanded infovahetusel, putukaloendur, kahjurite liikumise elektroonne jälgimine, tõrjelambid ja termotöötlus).

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur
Kutse koosneb kohustuslikest ja spetsialiseerumisega seotud kompetentsidest. Kutse taotlemisel on nõutav üldoskuste (B.2), kohustuslike kompetentside B.3.1, B.3.2, B.3.3, B.3.4 ja B.3.5 ning vähemalt ühe spetsialiseerumisega seotud kompetentsi tõendamine: Olmekahjurite tõrjumine, kompetents B.3.6 või Ehitiste konserveerimine, kompetents B.3.7 või Desinfitseerimine, kompetents B.3.8.

B.2 Kahjulike organismide tõrjuja, tase 4 üldoskused
<ol style="list-style-type: none"> Järgib õigusaktidest tulenevaid töötervishoiu-, keskkonnakaitse- ja tööohutusnõudeid; kasutab ohutuse tagamiseks ohutustehnilisi ja isikukaitsevahendeid ning tagab nende korrasoleku. Arvestab oma tegevuses töö- ja ümbritseva keskkonna võimalike riskidega. Tegutseb häda- ja eriolukordades asjatundlikult ning vajaduse korral kutsub professionaalse abi ning teavitab tööandjat ja/või vastutavat isikut. Osaleb meeskonnatöös. Suhtleb klientidega sõbralikult ja lähtuvalt heast tavast. Suhtlemisel kolmandate osapooltega lähtub konfidentsiaalsuse põhimõtetest. Mõistab kultuuride mitmekesisust ja on salliv. Dokumenteerib töö vastavalt kehtivatele õigusaktidele. Kasutab tööalaselt arvutit sisuloome, probleemilahenduse, ohutuse, infotöötlemise ja kommunikatsiooni osas algaja kasutaja tasemel (vt lisa 1 Digipädevuste enesehindamise skaala).

B.3 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENSIID

B.3.1 Tööks ettevalmistamine	EKR tase 4
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> Kahjulike organismide tuvastamine (v.a. mikroorganismid): määrab kahjulike organismide liigilisuse, arvukuse ja aktiivsuse visuaalselt või vajadusel laboratoorselt; selgitab kahjulike organismide sissetungi ja/või kahjustuse põhjused; fikseerib (dokumenteerib) kahjulike organismide sissetungi ja/või kahjustuse arengu. Tõrjevajaduse hindamine: hindab töötluskeskkonda ja edastab andmed töötluskeskkonna kohta vastutavale isikule. 	

<p>3. Kahjulike organismide tõrjeplaani koostamine: koostab koostöös kliendiga kahjulike organismide tõrjeplaani, vastavalt objekti eripärale ja kokkulepetele kliendiga; edastab kliendile kehtiva ohutuskardi.</p> <p>4. Kliendi nõustamine töökeskkonna ettevalmistamisel: nõustab klienti töökeskkonna ettevalmistamisel tõrjeks; tutvustab tellijale ja/või kliendile võimalikke ohtusid ja ettevaatusabinõusid enne töötlust, töötamise ajal ja pärast töötlust ning kahjulike organismide levikut ennetavaid meetodeid; tutvustab kliendile kasutatavaid biotsiide ja füüsikalisi tõrjemehhanisme.</p> <p>5. Töö- ja isikukaitsevahendite kontrollimine ning töökorda seadmine: kontrollib töö- ja isikukaitsevahendite korrasolekut; puhastab või organiseerib puhastamise, korrastab ja säilitab töö- ja isikukaitsevahendeid vastavalt nõuetele; valib tööks sobilikud töö- ja isikukaitsevahendid.</p>	
B.3.2 Pindade puhastamine või puhastamise organiseerimine	EKR tase 4
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pinna mõõtmine: mõõdab/arvestab puhastatava pinna mahud. 2. Puhastusviisi määramine: määrab pinnakatte materjali ja mustuse eripära ning valib puhastamiseks sobivad ained, tarvikud jms. Vajadusel organiseerib puhastamise. 3. Pindade/ruumide isoleerimine: selgitab puhastatava pinna/ruumi isoleerimise vajaduse; vajadusel isoleerib pinnad/ruumid või kasutab kahjulike osakeste lendumist takistavaid meetodeid. 4. Puhastamine: puhastab või organiseerib pindade puhastamise kahjulikest organismidest, nende jääkproduktidest ja/või kahjustatud materjalidest, arvestades kahjulike organismide liiki. 5. Jääkide utiliseerimine: kõrvaldab puhastamisel tekkinud jäägid, arvestades keskkonnakaitse- ja ohutusnõudeid. 	
B.3.3 Kemikaali, sh biotsiidi käitlemine	EKR tase 4
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kemikaali, sh biotsiidi valimine: hindab ja valib kemikaali, sh biotsiidi vastavalt kahjulike organismi(de) liigile ja tundlikkusele ning aastaajale; määrab objektile vajaminevate kemikaalide toime- ja lisaainete koostise ning koguse. 2. Töölahuse valmistamine: määrab kemikaalide koosseisulise ja protsentuaalse vahekorra lahuses vastavalt toote kasutusjuhendile; valmistab kemikaalide lahuse vastavalt kehtivate õigusaktide nõuetele. 3. Objekti tähistamine: paigaldab kemikaali hoiatuslause(te) (P) ja ohulause(te) (H) tähised ja ohupiktogramm(id) nõuetekohaselt pakendile ja/või piktogramm objektile. 	
B.3.4 Kahjulike organismide tõrjeprotsessi läbiviimine	EKR tase 4
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tähiste ja piktogrammide paigaldamine: paigaldab tõrjeobjektile hoiatus- ja ohulauseid ja/või piktogrammid. 2. Pindade ja/või õhu töötlemine: viib läbi pindade ja/või õhu töötlemise, kasutades desinfektsioonivahendeid, desinsektsioonivahendeid, deratisatsioonivahendeid, konservante ja muid kahjuritõrjevahendeid. 3. Materjalide töötlemine: viib läbi materjalide töötlemise, kasutades pinnatöötlust, süva-, vaakum-, või surveimmutust biotsiididega. 4. Dokumentatsiooni koostamine, kontrollimine ja allkirjastamine: täidab nõuetekohaselt dokumentatsiooni ja allkirjastab selle. 5. Mürksöötade kasutamine: paigaldab vajadusel mürksöödad, lähtudes kahjulike organismide liigist ja arvukusest; dokumenteerib kasutatud biotsiidide hulga ja koosseisu. 6. Füüsikaliste tõrjemehhanismide kasutamine: paigaldab vajadusel füüsikalised tõrjemehhanismid, arvestades kahjulike organismide liike; järgib tuleohutusnõudeid; dokumenteerib kasutatud vahendite ja seadmete hulga ja koosseisu. 7. Kliendi juhendamine: nõustab klienti tõrjeargsete tegevuste osas ruumide ohutuks kasutuselevõtuks. 	
B.3.5 Kemikaalide, sh biotsiidide transportimine, ladustamine ja jäätmekäitlus	EKR tase 4
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Jäätmete isoleerimine, pakendamine ja transportimine: isoleerib, pakendab ja transpordib jäätmed, järgides ohutusnõudeid. 2. Kemikaalide/biotsiidide ladustamine: ladustab kemikaalid/biotsiidid selleks ettenähtud kohas ja vastavalt õigusaktide nõuetele. 3. Kemikaalide/biotsiidide utiliseerimine: utiliseerib kemikaalid/biotsiidid seadusega ettenähtud korras. 	

SPETSIALISEERUMISEGA SEOTUD KOMPETENTSID

Kutse taotlemisel on nõutav vähemalt ühe spetsialiseerumisega seotud kompetentsi tõendamine:

Olmekahjurite tõrjumine, kompetents B.3.6 või
 Ehitiste konserveerimine, kompetents B.3.7 või
 Desinfitseerimine, kompetents B.3.8.

Olmekahjurite tõrjumine	
B.3.6 Olmekahjurite tõrjumine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1. Kahjulike organismide määramine: määrab kahjulike organismide liigilisuse, arvukuse ja aktiivsuse. 2. Sissetungi/kahjustuste põhjuste välja selgitamine: selgitab välja olmekahjurite sissetungi ja/või kahjustuse põhjused ning kahjurite leviku ennetamiseks vajalikud meetmed. 3. Biotsiidi valimine: valib sobiva toimeainega biotsiidi, lähtudes muuhulgas olmekahjurite resistentsuse analüüsist. 4. Tõrje läbiviimine: teeb olmekahjurite tõrjet vastavalt olmekahjurite liigile, arvukusele ja aktiivsusele; valib sobiva tõrjemeetodi.	

Ehitiste konserveerimine	
B.3.7 Ehitiste konserveerimine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1. Kahjustuspiirkonna isoleerimine: isoleerib kahjustuspiirkonna, vältimaks kahjustuse levikut, kasutades isolatsioonimaterjali ja/või tekitab kahjustuspiirkonnas alarõhu. 2. Kahjustuspiirkonna avamine ja tugevdamine: avab kahjustuspiirkonna, teisaldab kahjustatud materjalid ja paigaldab abitarindid vastavalt vajadusele. 3. Utiliseerimine: isoleerib ja utiliseerib kahjustatud materjalid vastavalt õigusaktidele. 4. Materjalide töötlemine: töötleb säilitatavaid kahjustatud materjale ja piirnevaid kahjustamata materjale vastavalt juhendile.	

Desinfitseerimine	
B.3.8 Desinfitseerimine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1. Kahjulike organismide tuvastamine: tuvastab mikroorganismide liigilisuse ja arvukuse eelnevalt teostatud uuringute põhjal või teeb ettepaneku uuringute tellimiseks. 2. Kahjustuspiirkonna isoleerimine: isoleerib kahjustuspiirkonna ala vastavalt kahjuliku organismi liigile ja eripärale ning paigaldab nõutud ohu- ja hoiatusmärgid. 3. Pindade puhastamine: puhastab või organiseerib pindade puhastamise mustusest ja muudest desinfitseerimist takistavatest ainetest ja materjalidest. 4. Kahjulike organismide (mikroorganismide) tõrje läbiviimine: teostab pindade ja vajadusel õhu töötlemise desinfitseerivate vahenditega (ained või füüsikalised meetodid).	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	04-23042021-01/6k
2. Kutsestandardi koostajad	Helge Alt, Puhastusekspert OÜ Annemari Linno, Terviseamet Kalle Pilt, Eesti Desinfektsiooni- ja Kahjuritõrjeettevõtete Liit Toomas Trei, Rentokil OÜ
3. Kutsestandardi kinnitaja	Teeninduse Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	28
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	22.04.2021

6. Kutsestandard kehtib kuni	22.04.2026
7. Kutsestandardi versiooni number	6
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	7544 Kahjuri- ja umbrohutõrjujad
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	4
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Pest Control Technican, EstQF Level 4
Soome keeles	Desinfektori
Vene keeles	Дезинфектор
C.3 Lisad	
Lisa 1 Digipädevuste enesehindamise skaala	